

PFU-SAK NR. 330/13

KLAGER: Dyrebeskyttelsen Norge og Nettverk for dyrs frihet
ADRESSE: Konows gate 5, 0192 Oslo
TELEFON:
PUBLIKASJON: Nettavisen
PUBLISERINGSDATO: 31.10.2013
STOFFOMRÅDE: Samfunn/kriminalitet
GENRE: Blogginnlegg
SØKERSTIKKORD: Samtidig imøtegåelse, retting av feil
REGISTRERT: 25.11.2013; igangsatt
BEHANDLES I PFU: 25.03.2014
FERDIGBEHANDLET: 25.03.2014
BEHANDLINGSTID: 120 dager
KLAGEGRUPPE: Interesseorganisasjon
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Utvalget vedtok i møtet 19.12.2013 at klagen kan behandles

SAMMENDRAG:

Nettavisen hadde torsdag 31. oktober en henvisning på fronten under fanen «VÅRE BLOGGERE» med bilde av daværende leder i Senterungdommen Sandra Borch og følgende henvisningstekst:

«SANDRA BORCH Pels i bur»

Henvisningen var en lenke til et blogginnlegg på Borchs blogg, med tittelen «Pelsdyr er ingen disneyfilm.». I innlegget står det blant annet:

«På vei til jobb i dag gjorde jeg et forsøk mens jeg gikk ned Bogstadveien, jeg telte hvor mange jeg møtte som hadde på seg jakke med pels. Og det var mange det... (...). Er det rett eller galt å drive pelsdyrproduksjon i Norge? Jeg mener ja under forutsetning at det drives forsvarlig med tanke på dyrehelse. (...) Debatten som har gått i Norge er urettferdig ovenfor de mange pelsdyrfarmene som faktisk driver veldig forsvarlig og etter alle lover og regler. Enkelte av bildene som er tatt på pelsdyrfarmer er skremselspropaganda. Innbruddene på farmene blir gjort av fremmede på nattestid, og det er derfor ingen tvil om at dyrene blir oppskaket. (...) Bildene blir ofte manipulert, gjerne med ildrød farge på kjøttår, som ikke er vanlig. Det kjennes også til at dyr har blitt byttet om på, slik at de har påført hverandre skade, og at døde dyr har forsvunnet. Duplisering og typisk photoshoping er også vanlig, og media har hatt for vane å spre disse ukritisk. (...) De aller fleste i Norge i dag driver forsvarlig (...). Og det er veldig synd at disse blir dratt med i samme dragsug som dyrevernerne i så stor grad legger opp til ved å drive denne skremselspropagandaen.»

KLAGEN:

Klagerne er Dyrebeskyttelsen Norge og Nettverk for dyrs frihet. De henviser til Vær Varsom-plakatens bestemmelser om retting av feilaktige opplysninger (4.13) og samtidig imøtegåelse (4.14), som anses brutt i innlegget med henvisning til påstandene om blant annet manipulering av bilder og ombytting av dyr. Klagerne skriver: «Vi har i forkant av klagen vært i kontakt med Sandra Borch og anmodet henne om å fjerne og dementere nevnte uttalelse. Hun avsto dette. Vi mener at uttalelsen er feilaktig og retter alvorlige påstander (...) mot Dyrebeskyttelsen Norge og Nettverk for dyrs frihet.» Klagerne skriver at det «utelukkende [er] disse organisasjonene som har fotografert forholdene på norske pelsfarmer og sørget for at bildene har kommet i media», og at «[s]elv om ikke klagerne navn er uttrykkelig nevnt (...), er det uunngåelig bildene fra Dyrebeskyttelsen Norge og Nettverk for dyrs frihet det siktes til i innlegget».

Om påstandene står det videre: «Vi har aldri manipulert fotografier tatt på norske pelsfarmer (...). Vi flytter ikke om på pelsdyr under våre inspeksjoner. Klagerne har aldri vært politianmeldt for et slikt forhold. (...) Det synes også paradoksalt at klagerne (...) skulle ha en interesse av å bytte om på pelsdyr i bur for å få dem til å skade hverandre. Med dokumentasjonsarbeid av denne art (...), er det av aller høyeste betydning for oss at vi opptrer og fremstår som etterrettelig. Derfor har vi også lagt ned store ressurser i at billedokumentasjonen i størst mulig grad skal være etterprøvable for andre (...)» Klagerne viser til viktigheten av å tilbakevise påstander om uetterrettelighet, ettersom disse er «til stor skade for vårt renommé og våre videre arbeidsmuligheter».

Klagerne innser at meningsytringer har stor takhøyde, men mener det må dras en grense for påstander av faktisk art, som de påklagede.

Avslutningsvis står det: «[H]envendelser rettet til både ansvarlig redaktør, Gunnar Stavrum, og bloggforfatter, Sandra Borch, [har] ikke ført frem. Feilaktige opplysninger (...) er fremdeles ikke rettet og ikke beklaget, i strid med pkt. 4.13. Klagerne har ikke fått anledning til samtidig imøtegåelse (...). Klagerne har i etterkant blitt tilbudt å kommentere blogginnlegget i det åpne kommentarfeltet eller sende et motinnlegg, hvilket vi i begge tilfeller anser som utilstrekkelige bøtemidler overfor de sterke beskyldningene som allerede er publisert og rettet mot oss.»

TILSVARSRUNDEN:

Nettavisen påpeker at «[u]tgangspunktet for klagen er subjektive ytringer på bloggen til (...) Sandra Borch», at disse er generelle, og at «det fremmes ingen konkrete påstander mot noen navngitte personer eller institusjoner». Videre står det: «Bloggens utgangspunkt er debatt om pelskrager på vinterjakker, og de mest omdiskuterte er utenlandske (...). Det fremgår altså ikke om Borch skriver om norske eller utenlandske dyreverneres aksjoner (...)» Nettavisen bestrider dermed klagerne rett til samtidig imøtegåelse.

Om publiseringskanalen Blogg.no skriver avisen at den «kan sammenlignes med Facebook» idet den «tilbyr en infrastruktur for å skrive blogg - mens det er bloggerne selv som er ansvarlige for innholdet». Det står at den påklagede bloggen er en av dem Mediehuset Nettavisen har et kommersielt samarbeid med.

Videre står det: «Nettavisens publisering av Sandra Borchs blogg begrenser seg til at den er listet opp i en bloggoversikt (...)» Avisen påpeker at det i «footeren» til bloggen står: «Denne blogg ligger på blogg.no og er personlige ytringer fra utgiveren av bloggen.» Hva som bør være omfattet av redaktøransvaret diskuteres videre, men avisen konkluderer som følger: «Nettavisen lenket til den aktuelle bloggen skrevet av Sandra Borch, og aksepterer at den behandles etter Vær Varsom-plakaten.»

Nettavisen påpeker at klagerne hadde anledning til å benytte seg av bloggens kommentarfelt, og mener dette innebærer en tilstrekkelig rett til imøtegåelse. Avisen skriver: «En kommentator kan ikke pålegges å gjengi hva motstanderne hevder, men det er god presseskikk å holde muligheten åpen for å diskutere under et blogginnlegg.»

Avisen påpeker at det må være høy takhøyde for det som åpenbart er subjektive ytringer.

Klagerne skriver: «Stavrum tar feil når han påstår at det er uklart hvorvidt det er norske forhold som omtales i bloggen. Borch viser gjennomgående til Norge, og Borch innleder anklagene (...) med: "Debatten som har gått i Norge er urettferdig (...). Enkelte av bildene som er tatt på pelsdyrfarmer er skremselspropaganda." I første påfølgende setning kommer anklagene som dannet grunnlaget for vår klage (...)»

Det vises videre til at henvisningene til Norge fortsetter gjennom innlegget: «I blogginnlegget henvises det hele seks ganger til "Norge", en gang til "norsk" og en til "norske". (...) Borchs innlegg nevner ikke Canada Goose overhodet.»

Om Nettavisens ansvar, skriver klagerne: «Stavrum [skriver] i sitt tilsvarende at det er et "nærmere kommersielt og redaksjonelt samarbeid med rundt 100 utvalgte bloggere" (...). Nettavisen har aktivt valgt ut og godkjent visse bloggere til et samarbeid, der disse utformes i tråd med Nettavisens design og profileres som "våre bloggere" på Nettavisens forside.»

Til punktet om samtidig imøtegåelse, skriver klagerne: «Slik vi forstår VVP 4.14 vil formålet med bestemmelsen ivareta best om man gis en anledning til å imøtegå påstandene som fremsettes innenfor samme kontekst og med samme tyngde. (...) Om en ikke gis anledning til å imøtegå påstandene i blogginnlegget, men er henvist til et åpent kommentarfelt under, vil ikke dette i realiteten gi anledning til imøtegåelse. For det første er kommentarfeltene under adskilt fra bloggteksten, både visuelt og ofte teknisk. For det andre vil ikke nødvendigvis kommentarene bli lest av samme publikum som leser bloggteksten. Med et åpent kommentarfelt vil også imøtegåelsen lett drukne (...). Kommentarer under et blogginnlegg vil heller ikke være noen *samtidig* imøtegåelse.» Klager viser til at muligheten til å benytte kommentarfeltet først inntreffer når de som utsettes for påstander blir klar over at dem.

«**Nettavisen** fastholder at bloggen må forstås i en kontekst der Sandra Borch ønsker å verne norske pelsoppdrettere mot en debatt som i hovedsak gikk på jakkemerket Canada Goose (...)»

Om påstandene klagerne viser til, står det: «Det er ikke spesifisert at dette gjelder bidrag fra norske aksjonister. Blant de mest brukte kildene når det gjelder motstand mot pels finner vi for eksempel den internasjonale organisasjonen PETA (...). Nettavisen mener derfor at Dyrebeskyttelsen og Nettverk for dyrs frihet ikke har dekning for å hevde at det er uunngåelig at det er de som rammes av dette innlegget.»

Videre henvises det igjen til det åpne kommentarfeltet: «De to klagerne har hatt full adgang til å gi tilsvare, men har ikke benyttet denne muligheten. (...) Til informasjon bruker både journalister og sjefredaktør i Nettavisen de samme kommentarfeltene til å komme med tilleggsinformasjon eller svare på innspill eller kritikk (...). Vår erfaring er for øvrig det motsatte av det klager gir uttrykk for: Det beste stedet å imøtegå kritikk er der kritikken faktisk fremføres.» Avisen fastholder at det påklagede innlegget inneholder meningsyttringer som ikke utløser retten til samtidig imøtegåelse.